

Istražili smo najvažniji dio oka: evo koje su nam nevjerojatne činjenice otkrili stručnjaci iz Klinike Svjetlost

Foto: Shutterstock/VL native tim

VL Autor Native tim VL

14.09.2023. u 08:00

Oči su jedini organ u ljudskom tijelu koji radi sa 100 posto mogućnosti bez odmora danju i noću, ali ako nemate zdravu očnu pozadinu, nećete moći vidjeti, čak ni ako vam je dioptrija nula

U Klinici Svjetlost dočekuju vas renomirani liječnici s tehnologijom kojoj rijetki mogu parirati. Prvi korak je provjera dioptrije i očnog tlaka. Zatim se fokus prebacuje na prednji segment oka gdje se biomikroskopom promatra rožnica, šarenica i leća te detektiraju eventualne smetnje. Slijedi širenje zjenice da bi se pregledala unutrašnjost oka - od analize staklovine, preko mrežnice, do krvnih žilica, vidnog živca i centralne žute pjege. U slučaju indikacija nekih promjena, pacijenta se prema potrebi upućuje na dodatne pretrage.

Ovakvo izgleda detaljan pregled vida u Klinici Svjetlost, koji stručnjaci iz ove vodeće oftalmološke ustanove u regiji preporučuju napraviti jednom godišnje. Osim što ćete redovnim kontrolama očuvati zdravije očiju, pregledom **mrežnice ili retine** moguće je pravovremeno detektirati bolesti drugih organskih sustava i pomoći u njihovom liječenju. Fascinantne činjenice o ovom funkcionalno najvažnijem dijelu oka otkrila nam je **doc. dr. sc. Nataša Drača** s Odsjeka za retinu Klinike Svjetlost, s kojom smo razgovarali povodom obilježavanja 25 godina njihovog poslovanja i liderstva u području oftalmologije.

- Kao područje interesa odabrala sam stražnji segment oka zato što je povezan sa sistemskim bolestima u tijelu pa se preciznim snimanjem retine otkrivaju već nastale bolesti ili mogućnost nastanka neke od njih. Kad nemate retinu, odnosno dobru očnu pozadinu, ne vidite, čak ni ako vam je dioptrija nula. To je zapravo dio neurološkog sustava, živčano tkivo - objašnjava docentica Drača, dodajući kako se radi o tankom sloju živaca koji prekriva unutarnju stranu očne jabučice. Retina sadrži fotoreceptore koji pretvaraju svjetlosne signale u električne, koji se dalje prenose drugim živčanim stanicama preko vidnog živca do mozga. Razlikujemo središnji dio mrežnice, žutu pječu ili makulu, koja je odgovorna za centralnu vidnu oštrinu, te njezin periferni dio koji je važan za snalaženje u prostoru.

Foto: Tomislav Miletić/Photo11
Doc. dr. sc. Nataša Drača iz Klinike Svjetlost

Mrežnica je jedini vidljivi dio središnjeg živčanog sustava pa se pregled očne pozadine i strukture mrežnice koristi i u dijagnostici bolesti drugih organskih sustava. Pregled traje od 45 minuta do sat vremena te omogućuje da na vrijeme prepoznamo početak ozbiljnih očnih bolesti poput glaukoma, **ablacije mrežnice**, **dijabetičke retinopatije** i brojnih drugih, a koristan je i u otkrivanju posljedica sustavnih bolesti, poput bolesti krvnih žila, **dijabetesa** itd.

- Oka je jedini organ gdje samo zavirite kroz leću i vidite unutra, ne morate ništa raditi, samo proširiti zjenicu. Često je na oku moguće vidjeti neke stvari koje možete povezati s drugim bolestima pa dijagnostika koja kreće od oka nerijetko završi na sasvim drugom organu. Sve sistemske bolesti se vide na žilicama retine pa često surađujemo s drugim specijalistima kako bismo im pomogli pronaći pravu terapiju - pojašnjava docentica Drača, ističući da je suvremena dijagnostika koju Klinika Svjetlost posjeduje nevjerojatno dobra jer im omogućuje da vide ispod oka.

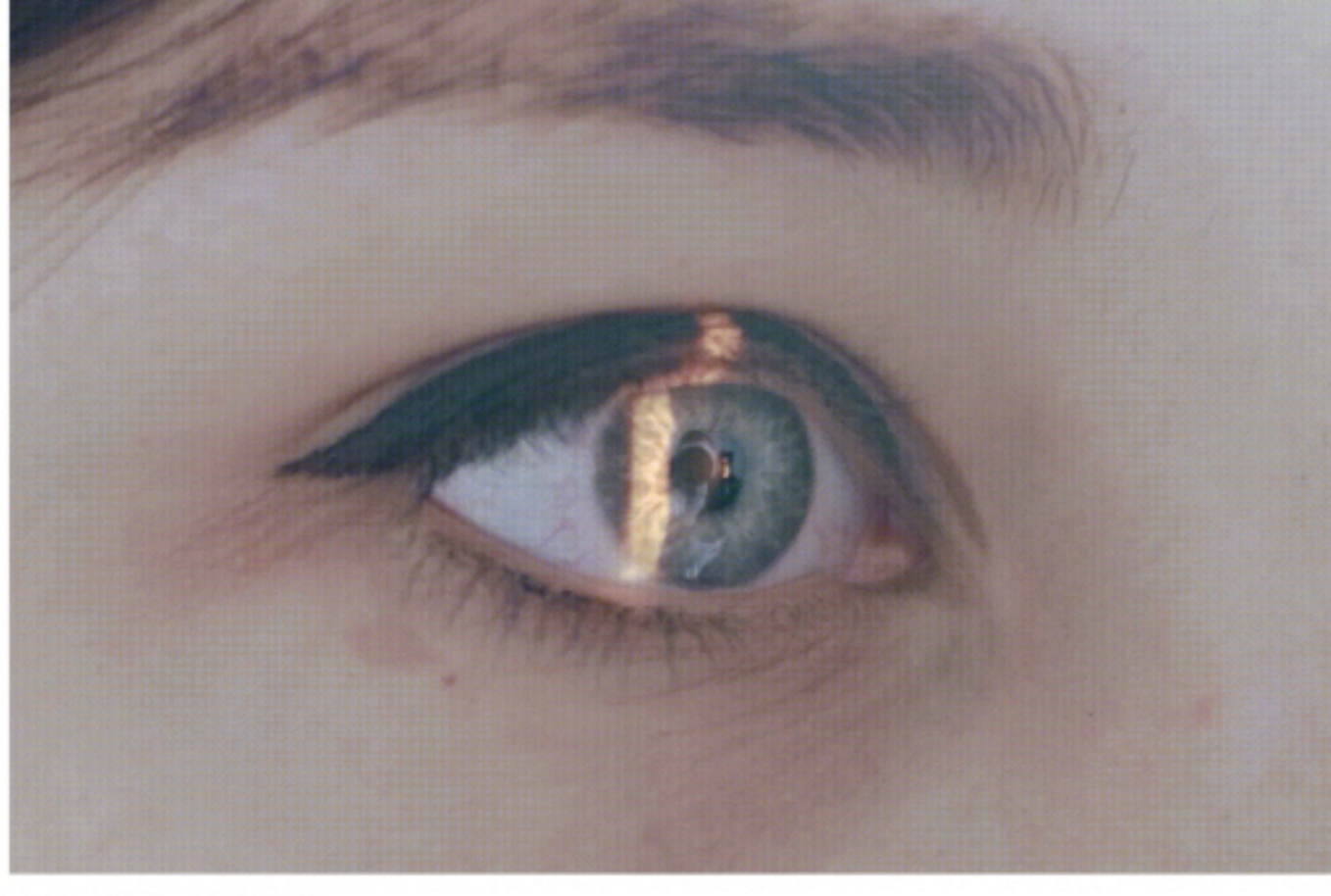

Foto: Shutterstock/VL native tim
OCT koristi snop svjetlosti za brzo akeniranje oka i prikazuje sliku slojeva tkiva unutar retine

Snimanjem na OCT uređaju rade presjek kroz cijelu retinu, koja ima 10 slojeva i izuzetno je tanka, te detektira eventualna oštećenja tkiva na temelju kojih mogu postaviti dijagnozu. Kako se radi o foto pretragama bez ikakvog zračenja, ne postoje ograničenja za njihovu provedbu, pa su potpuno sigurne i za osjetljivije skupine poput trudnica. Pacijenti dobivaju fotografiju očne pozadine (fundusa), što im bude posebno zanimljivo kao jedinstvena prilika da vide unutrašnjost svoga oka.

Foto: Tomislav Miletić/Photo11
Pregled očne pozadine ili fundusa u Klinici Svjetlost

Simptomi koje ne smijete zanemariti

Bolesti mrežnice su uzrokovane genskim poremećajima, promjenama žila koje uzrokuju oštećenje živca ili su idiopatske, odnosno nepoznatog uzroka. Kako doznajemo od doc. dr. sc. Drače, normalno je da vam, dok gledate u neku svijetlu podlogu, ispred očiju preleti detalj poput crtice, no alarmantno je ukoliko vam se bljeskovi odjednom umnože.

*- Ako je čovjek zdrav, a primjeti smetnje poput crnih točkica, mušica ili bljeskova pred očima, mora se javiti retinologu. Isto vrijedi i ako vam se zamuti centralni vid ili se iskrivljuju linije, to je znak da nešto nije u redu sa žutom pjegom. Osim retine, u unutrašnjosti oka imate želatinoznu tvar koja se zove staklovina ili vitreus i koja, nakon 40. godine života, poput kože, gubi svoj kolagen, vodu i hijaluronsku kiselinu. U jednom trenutku ona se može odvojiti od ležišta i raspasti na dijelove koje pacijenti vide kao mušice na nebu. Takvi pacijenti se moraju hitno javiti zbog potencijalne rupture na retini koju je potrebno zatvoriti laserom da se ne zakomplicira - poručuje docentica Drača. Ako su simptomi poslije laserne upale, liječe se antibioticima, dok slabljenje centralnog vida rješavaju **Anti-VEGF injekcijama**.*

- Prije nije bilo lijeka. Jednostavno bi vam nastao ožiljak u centru vida i to bi bila završena priča. A onda su se pojavile Anti-VEGF injekcije koje usporavaju degeneraciju i omogućavaju pacijentima da zadrže koliko-toliko dobar vid do kraja života, uz redovito primanje injekcija. U Klinici za oftalmologiju Svjetlost započeli smo liječenje Anti-VEGF lijekovima još 2005. godine, samo nekoliko mjeseci nakon njihove prve očne primjene u Sjedinjenim Američkim Državama. Od prve primjene Avastina, razvojem lijekova prvi u Hrvatskoj primjenjujemo i novije lijekove kao što su Lucentis, Eylea-u i Vabysmo. Danas primjenjujemo sve u svijetu dostupne intraokularne lijekove - objašnjava doc. dr. sc. Drača, dodajući kako nekad pacijenti nažalost dođu prekasno jer ignoriraju simptoma koji im djeluju benigno.

Foto: Tomislav Miletić/Photo11
Stručnjaci Odsjeka za retinu Klinike Svjetlost: Dr. Borivoje Ivezić, dr. Stefan Mladenovski, doc. dr. sc. Nataša Drača, dr. Emma Orešković i dr. Lovro Šoćo (slijeva na desno)

- Imaju rupu koja nije zavarena laserom pa kroz nju uđe staklovina i retina se odvoji od svoje podloge, uzrokujući sljepoću. Kao da vam netko zatamni filmsko platno. I u tom se trenutku morate ići operirati, a to se radi sa vitrektomijom. Riječ je o zahvatu kod kojega se uređajem ulazi u oko kroz male rupice, očisti staklovina i nalegne retina na mjesto gdje je bila, kako bi pacijent pogledao - pojašnjava doktorica, naglašavajući kako je u Svjetlosti cijeli taj proces jednostavna kirurgija.

- Vitrektomija u bolnicama najčešće ide u opću anesteziju, što je za pacijenta dosta stresno i riskantno, budući da se uglavnom radi o starijim ljudima. Kod nas u Svjetlosti se sve radi u lokalno potenciranoj anesteziji, što znači da su pacijenti odmah fit, ostanu u Klinici sat-dva nakon operacije i spremni su ići doma, a sutradan ujutro dolaze na vizitu - pojašnjava doc. dr. sc. Drača. Kompletan oporavak traje oko mjesec dana, dok se već nakon dva tjedna, ovisno o težini slučaja, pacijenti mogu vratiti normalnim životnim aktivnostima.

Uspješnost vitrektomija je veća od 90 posto, a najveći prostor za napredak u budućnosti docentica Drača vidi u daljnjem razvoju Anti-VEGF injekcija kako bi se postigao što duži učinak, kao i u razvoju terapije genetskih bolesti te operativnih instrumenata. Jedno je sigurno - kakve god uspjehe postigli na svjetskoj razini, Klinika Svjetlost će nastaviti ići ukorak s njima, kao i predvoditi vlastitim inovacijama, kojima uvijek iznova potvrđuju svoju trajnu vrijednost i stručnost.

Sadržaj donosimo u suradnji s [Klinikom Svjetlost](#).